

บทที่ ๒

วิธีดำเนินงานและวิธีรวบรวมข้อมูล

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากร คือ นักเรียนชายและหญิง ที่กำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๑ ของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โรงเรียนสตรีวิทยา จังหวัดพระนคร โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย และโรงเรียนสตรีสิริเกศ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน ๑๕๕ คน ชาย ๘๗ คน และหญิง ๘๘ คน จำนวนตัวอย่างดังกล่าวเป็นนักเรียนในเมืองหลวง ๑๐๐ คน ชาย ๕๐ คน และหญิง ๕๐ คน เป็นนักเรียนในเมืองชนบท ๕๕ คน ชาย ๓๗ คน และหญิง ๘๘ คน

เกณฑ์ในการเลือกโรงเรียน

โรงเรียนในเมืองหลวง เป็นโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดพระนคร ตั้งอยู่ในย่านชุมชนตั้งแต่ถนนจนถึงปัจจุบัน สังกัดกองโรงเรียนสวนกลาง กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และเป็นโรงเรียนที่ได้รับพระราชทานรางวัลประจำปีการศึกษา ๒๕๑๐ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยรางวัลพระราชทานแก่นักเรียน และโรงเรียน พ.ศ. ๒๕๐๗

โรงเรียนในเมืองของชนบท เป็นโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดศรีสะเกษ สังกัดกองโรงเรียนสวนภูมิภาค กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล

เกณฑ์ในการเลือกตัวอย่างประชากร

นักเรียนในเมืองหลวง คือนักเรียนชายหญิง อายุ ๑๓ถึง๑๖ปี เกิดและเจริญเติบโตในเมืองหลวง เขาเรียนในโรงเรียนดังกล่าวตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย เลือกชั้นตามวิธี systematic random sampling แล้วเลือกตัวอย่างประชากรตามเกณฑ์จากจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ชาย ๑๖๐ คน หญิง ๑๗๒ คน

นักเรียนในเมืองของชนบท คือนักเรียนชายหญิง อายุ ๑๓ถึง๑๖ปี เกิดและเจริญเติบโตในเขตอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ เขาเรียนในโรงเรียนดังกล่าวตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย คัดเลือกตัวอย่างประชากรตามเกณฑ์จากจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ ๓ ทั้งหมด ชาย ๑๖๔ คน หญิง ๑๑๖ คน

เครื่องมือที่ใช้

ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบต่อไปนี้

๑.แบบทดสอบบุคลิกภาพ HSPQ Form A ผู้วิจัยได้คัดลอก questionnaire ที่ลอกเป็นภาษาไทยมาจากวิทยานิพนธ์ของนายสมคิด ไชยบัณฺเฑร์^๑ ผู้แปล questionnaire มาจาก Cattell ซึ่ง Cattell เป็นผู้ดัดแปลงมาจาก The Junior Personality Quiz^๒ เพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้แก้ไขภาษาและส่วนใหม่ และได้ทดลองใช้ ๑ ครั้ง

HSPQ Form A เป็นคำถามที่เกี่ยวกับบุคลิกลักษณะ ๑๔ ลักษณะ แต่ละลักษณะมีคำถาม ๑๐ ข้อ รวมเป็นคำถามทั้งสิ้น ๑๔๐ ข้อ นอกจากนั้นยังมีเพิ่มเติมอีก ๒ ข้อ ที่เป็นคำถามทั่วไปและไม่คิดคะแนน สำหรับคำถามแต่ละข้อ ผู้ตอบจะเลือกคำตอบเพียงคำตอบเดียวจากที่มีให้เลือก ๓ ข้อ โดยให้เลือกข้อที่เหมาะสม หรือ ตรงกับตนเองมากที่สุด. สำหรับบุคลิกลักษณะลักษณะอื่นๆ ยกเว้นลักษณะ B จะมีคะแนนให้ ๓ อย่างคือ ๐ ๑ และ ๒ คะแนน ส่วนลักษณะ B นั้นให้เป็น ๐ และ ๑ คะแนนเท่านั้น คะแนนรวมแต่ละลักษณะทุกลักษณะยกเว้นลักษณะ B มี ๒๐ คะแนน และคะแนนรวมลักษณะ B มี ๑๐ คะแนน

คะแนนแต่ละลักษณะจะถูกดัดแปลงให้เป็นคะแนนมาตรฐาน^๓ ซึ่งมีช่วง (standard ten score) ถ้าได้ ๔ หรือสูงกว่านั้น ก็นับเป็นคะแนนสูง ถ้าได้ ๓ หรือต่ำกว่าจะนับเป็นคะแนนต่ำ

^๑สมคิด ไชยบัณฺเฑร์ . "การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพทางคำของนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูง กับ นักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่ง โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๑๑ หน้า ๔

^๒Osear Krisen Buros, The Fifth Mental Measurements Year Book, The Gryphon Press Highland Park, New Jersey, 1959, pp. 72-73

^๓Cattell, op. cit., p. 11

Stronger superego strength ประกอบด้วยลักษณะรับผิดชอบในหน้าที่ มีความบากบั่น พากเพียร ถ้อยคำกตัญญู และยึดมั่นต่อกฎเกณฑ์ ลักษณะคนที่ไคคะแนมาตรฐานต่ำ คือ

Weaker superego strength ประกอบด้วยลักษณะ ถ้อยความสะสอกเป็นเกณฑ์ หลีก เลี่ยงกฎข้อยกบังคับ และมีความรับผิดชอบน้อย.

ลักษณะ H คือ ความมั่นใจในตนเอง ลักษณะคนที่ไคคะแนมาตรฐานสูง คือ Parmia ประกอบด้วยลักษณะ กลาเสียง กลาเขาสังคม เป็นกันเอง ทำตัวตามโอกาสไม่มีการเตรียมการล่วงหน้า ลักษณะคนที่ไคคะแนมาตรฐานต่ำ คือ Threatia ประกอบด้วยลักษณะ ขี้อาย มีความขยับยั้งระวังตน ลังเล และชลาครถ

ลักษณะ I คือ สภาพทางจิตใจ ลักษณะคนที่ไคคะแนมาตรฐานสูง คือ Premsia ประกอบด้วยลักษณะ ใจอ่อน ขี้สงสาร ไม่เป็นตัวของตัวเอง ได้รับการหนุนดม เอาใจ ตามใจ มาก อารมณ์อ่อนไหวง่าย ลักษณะคนที่ไคคะแนมาตรฐานต่ำ คือ Harria ประกอบด้วยลักษณะ ใจแข็ง เกิดเคี้ยว เข้มมั่นในตนเอง ชอบเผชิญความจริง เอาจริงเอาจัง ไม่เหลวไหล

ลักษณะ J คือ ความสามารถในการเขากดุม ลักษณะคนที่ไคคะแนมาตรฐานสูง คือ Coasthenia ประกอบด้วยลักษณะ ขางสงสัย ชอบซักขวาง เป็นตัวของตัวเอง บังคับใจตัวเอง ได้ ขางคิดขางตรอง ไม่ชอบแสดง. ลักษณะคนที่ไคคะแนมาตรฐานต่ำ คือ Zepia ประกอบด้วยลักษณะ แข็งขัน ชอบทำงานกับกลุ่ม ทำงานด้วยความกระตือรือร้น ชอบสนุกสนาน ไม่ อยู่เหง่

ลักษณะ O คือ ความสามารถในการควบคุมจิตใจ ลักษณะคนที่ไคคะแนมาตรฐานสูง คือ Guilt proneness ประกอบด้วยลักษณะ ขี้กลัว ขี้ระแวง วิตกกังวล เส่รำใจเหตุ ทุบวาย ใจ. ลักษณะคนที่ไคคะแนมาตรฐานต่ำ คือ Untroubled adequacy ประกอบด้วยลักษณะ สงบเงียบ เข้มมั่นในตนเอง มีความมั่นใจ สงบเยือกเย็น

ลักษณะ Q2 คือ ความเป็นตัวของตัวเอง ลักษณะคนที่ไคคะแนมาตรฐานสูง คือ Self-sufficiency ประกอบด้วยลักษณะ ไม่พึ่งพาอาศัยใคร ชอบการตัดสินใจของตนเอง เจ้า ความคิด ลักษณะคนที่ไคคะแนมาตรฐานต่ำ คือ Group adherence ประกอบด้วย ลักษณะ อยู่นอกกลุ่ม ชอบเขากดุม และเป็นผู้นำที่ถัก

ลักษณะ Q3 คือ ความสามารถในการบังคับตนเอง ลักษณะคนที่ไคคะแนมาตรฐานสูง คือ High self concept control ประกอบด้วยลักษณะ บังคับตนเองได้ ฐุมารยาทใน

สังคม มีวินัยในตนเอง และสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ ลักษณะคนที่ได้คะแนนมาตรฐาน
ต่ำ คือ Low integration ประกอบด้วยลักษณะไม่มีระเบียบวินัย มีแต่ความขัดแย้งใน
ตัวเอง ทำตามความต้องการของตัวเอง ไม่มีคระวังระเบียบมารยาทของสังคม

ลักษณะ Q_{14} คือ การแสดงออกของอารมณ์ ลักษณะคนที่ได้คะแนนมาตรฐานสูง คือ
High ergic tension ประกอบด้วยลักษณะอารมณ์ตึงเครียด ของคับใจ ทำ
เท่าไรไม่รู้จักพอ เคร่งเครียดเกินไป ลักษณะคนที่ได้คะแนนมาตรฐานต่ำ คือ low ergic tension
ประกอบด้วยลักษณะทำอะไรตามสบาย เบื่อหน่าย ซึม ไม่มีกังวล

๒. แบบสอบถาม The Mooney Problem Check Lists, High School
Forms ซึ่ง Ross L. Mooney และ Leonard V. Gordon ได้สร้างขึ้นในปี
๑๙๔๐ เพื่อที่จะช่วยให้เด็กแสดงปัญหาส่วนตัวออกมา แบบสอบถามนี้ ไม่ใช่ข้อทดสอบบุคลิกลักษณะ
แต่เป็นการสำรวจปัญหาที่นักเรียนประสบ และยินดีที่จะแก้ไขปัญหาของตนเอง The Mooney
Problem Check Lists, High School Form มีปัญหา ๑๑ ด้าน คำถามทั้งหมดมี
๓๓๐ ข้อ สำหรับแบบสอบถามปัญหานี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกมาเพียง ๔ ด้าน คำถามทั้งหมด ๒๔๐ ข้อ
ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง ปัญหาทั้ง ๔ ด้านคือ

๑. พัฒนาการทางร่างกายและสุขภาพ
(Health and physical development, HPD)
๒. การเงิน สภาพความเป็นอยู่ การงาน
(Finances, living conditions, and employment, FLE)
๓. กิจกรรมทางสังคมและสันทนาการ
(Social and recreational activities, SRA)
๔. ความสัมพันธ์ของความรู้สึกของตนเองต่อความรู้สึกของคนอื่น
(Social-psychological relations, SPR)
๕. ความสัมพันธ์ของความรู้สึกของตนเองต่อตนเอง
(Personal-psychological relations, PPR)

๖.บ้าน ครอบครัว (Home and Family, HF)

๗.อนาคต อาชีพ และการศึกษา

(Future : vocational and educational, FVE)

๘.การปรับตัวกับงานโรงเรียน

(Adjustment to school work, ASW)

แบบสอบถามนี้ ไม่ได้ให้คะแนน แต่มิ่จำนวนข้อที่เป็นปัญหา

๓.แบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของนักเรียน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
เอง เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของนักเรียน สภาพครอบครัว อาชีพ
และรายได้ของบิดามารดา จำนวน ๑๘ คำถาม แบบสอบถามนี้ ไม่ใช่ขัณฑ์ทดสอบ แต่เป็น
แบบสอบถามที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวอย่างประชากรละเอียดยิ่งขึ้น อันจะช่วยให้การวิเคราะห์ข้อมูล
เกี่ยวกับบุคลิกลักษณะและปัญหาได้ถูกต้องยิ่งขึ้น.

การหาค่าความเชื่อถือได้

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบ HSPQ ที่ดัดแปลงแก้ไขแล้วไปลองใช้และหาค่าความเชื่อถือได้โดย
วิธี Retest reliability⁵ ณะระยะการสอบ ๘ วัน กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ ๓ จากโรงเรียนสตรีมหาพฤฒาราม พระนคร จำนวน ๒๐ คน ผลปรากฏว่าความ
เชื่อถือได้ของแบบทดสอบบุคลิกลักษณะ เป็น .๘๘

การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลจาก

๑.แบบทดสอบบุคลิกลักษณะ HSPQ, Form A

๒.แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา Mooney Problem Check Lists, high

⁵Anne Anastasi, Psychological Testing, second edition, Collier-macmillan Student editions, The Macmillan Company, New York, 1961, p.118

school form.

๓. แบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. คำนวณหาค่าเฉลี่ยของบุคคลิกลักษณะแต่ละลักษณะ
๒. ทดสอบความมีนัยสำคัญ โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรผัน (analysis of variance)
๓. คำนวณหาร้อยละของปัญหาแต่ละด้าน